

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se returnează.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI DE ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emario Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppalik,
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzsebet-kört).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — **RECLAME** pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

"GAZETA" iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nu colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 196.

Brașov, Sâmbătă 4 (17) Septemvrie.

1904.

Nu falsificați istoria!

II.

Cu o ușurință și îndrăsnelă, ce caracterizează la culme nenorocitul period al semidoctismului și al superficialității infumurate și culpabile, ce-l străbate așa dîsa inteligentă a noastră, — adecă majoritatea covârșitoare a omenilor, cari au pretenția de a forma contingentul păturei conducătoare a poporului nostru — e luată ași prea adesea în bătaie de joc și e lovit în față adevărul istoric.

Până înainte c'un pătrar de veac încă Românii noștri dintre Tisa și Carpați au fost conduși de acel entuziasm pentru idealul lor național, ce l'au fost moștenit prin tradițiune din timpurile stăruințelor și luptelor de emancipare și libertate, cari au culminat în marea mișcare națională dela 1848. Acastă însuflețire curată ni a legat pe noi de trecutul nostru, ea ni-a făcut să l'înțelegem și să ni-l luăm ca îndreptar pentru luptele noastre viitoare, c'un cuvânt a devenit cuprinsul moral al individualității noastre naționale. Și vrînd să fim drepti, trebuie să recunoștem, că entuziasmul ideal, care a fost motorul faptelor și jertfelor nobile și mărețe, răsărite din sinul unui popor legat de glie, prigonit prin veacuri și desmoștenit, își are rădăcina în pământul transilvan.

Din Transilvania a pornit și marea idee a libertății și independenței naționale, pe temelul căreia poporul român, adunat înainte cu 56 de ani pe „Câmpul Libertății“, a pretins egala sa îndreptărire națională-politică cu poporele conlocuitoare, vrînd a trăi alături cu aceste națiuni de sine stătătoare.

Tot în Transilvania a fost mai întâi consacrat acest principiu și de factorii puterii publice, ér după-ce vitregimea timpurilor a adus cu sine ca să se dărime ceea-ce abia s'a fost clădit, érăși numai într'unul din centrele principale ale Transilvaniei s'a ținut, acum 23 de ani, aceea mare și memorabilă adunare națională-politică, care pentru întâia oară dela venirea Maghiarilor în țară a întrunit pe reprezentanții întregului popor român din Ardeal, Bănat și Țera unghurască și în care Românii toți în strînsă unire și solidaritate au ridicat stégul în fața țării, a tronului și a stremătății vestindu-le din nou neștrămățată hotărîre a Românilor din acest stat de a nu șovăi nicî o clipită în lupta pentru drepturile lor naționale și de a se folosi de toate mijlocele permise de legî, până și de mijlocele cele mai extreme, ca să pôtă da piept cu povoiul desnaționalisării, apărându-și individualitatea etnică și națională.

Pentru acest scop s'au sfătuit reprezentanții alegătorilor noștri în conferența generală națională dela 1881; pentru acest scop ei au stabilit un program comun național și pentru acest scop au înființat partidul național român și au pășit la organizarea lui; nu însă pentru a face

„pasivitate“ orî „activitate“ la alegerile dietale, a chibzui cu cine să mîergă, cu guvernul orî cu opoziția kossuthistă, cu Ungurii orî cu Austriacii.

Erau în clar Românii întruniți la 1881 în sala fostei diete transilvane dela Sibiu, erau în clar deja atunci, că la vr'un ajutor în interesul cauzei lor naționale dela cei ce au făcut dualismul nu se pot aștepta. De aceea au recunoscut ei marea și absolută necesitate ca să-și concentreze forțele, să și le organizeze și să se pregătescă astfel pentru întîmpinarea atacurilor năprasnice, la cari de aici încolo aveau să se mai aștepte din partea adversarilor limbei și a naționalității lor.

Brașov, 3 (16) Sept.

Intîlnire de împărați. Diarul „Czas“ din Cracovia publică o telegramă, în care se afirmă, că Țarul Nicolae al Rusiei va avé în curînd o întîlnire cu împăratul Wilhelm al Germaniei. Era proiectat, ca la această întîlnire să participe și Maj. Sa monarcul nostru. În urmă însă s'a renunțat la acest proiect din considerațiunî la vîrsta înaintată a monarcului nostru.

O nouă pacoste pe școlile noastre. Cetitorii noștri au cunoscîntă despre ordinul ministrului unghuresc de culte și instrucțiune Berzevicyz, privitor la impunerea de bibliotecă școlare unghurescî. În urma acestui ordin inspectorii unghuresci de școle s'au pus pe lucru. Din Buciumșasa primim scirea, că inspectorii de școle de prin Munții-apuseni s'au adresat tuturor senatelor școlare să le răspundă de urgență (sürgösen), decă sunt bibliotecă pentru tinerime la școlile lor, și decă da, câte volume, ce fel de cărți, și ce valoare reprezintă ele?

Étă un nou fel de inchișiție în folosul — maghiarisării.

Ministrul președinte Sturdza în Viena. La serata dată de ministrul președinte Koerber în onôrea jurnaliștilor întruniți la congresul jurnalistic din Viena, a luat parte și d-l D. Sturdza, cu care ocaziune s'a întretînut timp mai îndelungat cu ministrul Goluchowsky, cu agentul civil austro-ungar în Macedonia d-l Müller și cu alte personaje marcante politice. La această serată a luat parte și ministrul plenipotențiar român din Viena d-l Ghica, împreună cu personalul legațiunei.

„Allgemeine Korrespondenz“ înregistrează scirea, că d-l Sturdza a avut o convorbire mai lungă cu contele Goluchowsky în chestiunea viitorului tratat comercial, ce are să se încheie între Austro-Ungaria și România. D-l Sturdza a mai conferit și cu ministrul austriac de comerț d-l de Call asupra concesiunilor, la cari se pôtă aștepta România din partea monarhiei noastre cu privire la importul de vite în Austro-Ungaria.

O telegramă anunță, că d-l Sturdza a fost primit erî în audiență de Maj. Sa monarcul Francisc Iosif.

Dieta Bucovinei este convocată — precum se anunță din Viena — pe ziua de 10 Octomvrie st. n.

O voce rusescă despre visita principelui Ferdinand la Viena. Diarul „Rus“ apreciînd visita principelui bulgar la Viena, dice că, importanța ei constă în faptul, că Austro-Ungaria primesc pe un domnitor din Balcani tocmai în momentele, când tótă lumea vorbesce de complicațiunile din Estremul Orient, pe când până acuma Rusia și Austro-Ungaria păstrînd riguros *statul quo* ar fi evitat așa ceva, pentru a face imposibile orî-ce vorbe, ce s'ar fi putut scorni despre abaterea de la terenul neutral de până acuma. Prin faptul, că principele Ferdinand a fost primit la Viena, principiul acesta s'a violat. Cu tôte acestea ar fi prematur a trage conclusiunî, că Austro-Ungaria ar vré să-și schimbe purtarea sa loială de până acuma față cu Rusia. De sigur Austro-Ungaria o fi întrebă întăi pe Rusia, înainte de a se fi decis împărțitul să primescă pe Ferdinand. Nicî nu se pot face obiecțiunî serioase când nu e vorba de apropierea statelor, ci de întărirea relațiilor personale.

Iredentismul.*

De Pasquale Villari.

I.

Pôte nu va fi neoportun a dice în această foie un cuvînt sincer asupra iredentismului. Se vor înălătura pôte unele neînțelegeri, cari nimeni nu aduc vr'un folos. Deși adevărul și sinceritatea nu sunt tód'auna mijlocele, de cari se servesc politica, totuși este sigur că ea numai atunci va avé un temel solid, decă va cunósce esact faptele.

Păreerea, ce și-au formulat-o Germanii și Austriacii despre iredentism este următoarea: Italia este foarte nemulțumită cu granițele regatului. Ar vré să mai capete Trientul, Triestul, Istria și Dalmația. Italia, care nicî acuma n'a uitat vechea ei mînie contra Austriei face tot posibilul spre a alimenta nemulțumirea în mijlocul populației italiene a împărăției, cu scop de a anecta într'o di provinciile italiene ale Austriei. Astfel Italia după-oe a întrat în tripla alianță, dă pricină la o continuă neîncredere în Austria și o silescă a fi pe pază. Confirmarea acesteia, — așa se susține — se vede și d'acolo, că nu se vorbesce de iredentism decă atunci când e vorba de provinciile italiene ale Austriei. Nicî odată însă nu vine în considerațiune iredentismul, când e vorba de Corsica, Malta, Nizza, locul natal al lui Garibaldi, și Savoia, leagănul dînastiei italiene. Ôre acestea nu sînt provincii italiene sub dominație străină? Ôre numai în Austria există o Italie sub stăpînire străină?

Erôrea fundamentală în tôte acestea consistă în faptul, că se crede, că iredentismul se răspîndescă din Italia în provinciile italiene ale Austriei, pe când adevărul este tocmai contrarul.

Un călător care merge de la Milano la Palermo numai foarte rar aude de iredentism. În Triest, Trient, Istria din contră aproape numai de asta se vorbesce. Nicî limbajul ce-l pörtă din când în când foile noastre, până și cele mai moderate, să nu înducă pe cineva în erôre. Decă un socialist italian se duce la Triest și vorbesce acolo în favorul slovenilor, în Italia imediat se ridică glasuri contra omenilor „fără patrie“ și atunci se par iredentiști turbați aceia, cărora nicî prin minte nu le trece

* Articolul acesta îl luăm din „N. Fr. Pr.“, care publicîndu-l la loc de frunte relevă că autorul, profesor la univ. din Florența, este cel mai de frunte istoric al Italiei. Villari a fost în cabinetul Rudini ministru al instrucț. publice. Actualmente e senator.

asa ceva. Când vré cineva să accentueze în Italia necesitatea întărirei armatei, atunci se scôte la ivelă pericolul austriac, par-că Austria ar fi pornit deja împotriva noastră. Când m'au ales pe mine președinte al societății Dante Alighieri,** a trebuit să aud din multe părți: „Bagă de seama, să nu faci iredentism. Decă vei da țerei asigurarea acosta ne vom înscrie și noi în societate. Eu am făcut de repetite ori la congresele societății declarațiunea acosta, și numărul membrilor s'a dublat în timp scurt. Și cât timp am fost eu președinte, numărul membrilor a crescut vîdînd cu ochii.

Insă de ce nu faceți în celelalte țări iredentism? Séu mai bine ar trebui să se pună întrebarea: De ce nu există în aceste țări iredentism? Decă un italian se duce în cantonul Tessin și vorbesce de Italianism, imediat i-se răspunde: „Nu ve făceți iluzii, noi ne aflăm bine în Elveția și n'avem de gând a-ne uni cu Italia; noi ne administrăm, așa cum noi vrem; avem autonomie deplină, tótă libertatea, ce o putem dori; întrebuițarea limbei ne este garantată și se predă în tôte școlile noastre; suntem guvernați cu dreptate și economie, nu suntem apăsați cu biruri, de ce să dorim o schimbare?

Cum ai puté merge așa dér în așa o țară să vorbesci de iredentism?

Există scriitori austriaci și germani, cari fac cercetări migăloase istorice, spre a dovedi că Trentino nicî odată n'a aparținut Italiei, că este german, că în tot-d'una a aparținut împărăției ș. c. l. Am vré să scim, de ce se face acele cercetări? Decă admiți ca adevărate tôte cele spuse de aceștia, atunci trebuie să te întrebî încă și mai mult: De unde se esplică, că provincia acosta, care nu este italianescă, și care a aparținut în tot-d'annu împărăției, vré acum cu așa o tenacitate să se despartă și să se unescă cu Italia? Étă ceea-ce ar trebui lămurit.

Austria de astăzi nu mai este cea de la 1848. Nicî că se pôte face o asemănare. Și cu tôte acestea Austria în multe privințe nu s'a lăsat de vechile ei sisteme, cari firesce provocă aceleași consecințe. Uneori vina nu este a guvernului central din Viena, ci a funcționarilor lui, cari nu pricep în tot-d'annu timpul modern.

Érna trecută, unul din profesorii noștri a fost invitat să țină o conferență în Fiume și Triest. În Fiume i-a dis guvernorul: „Vorbiți liber, ce voîți. Suntem siguri că nu veți abusa de ospitalitatea ce vi-o acordăm“. Conferența a fost primită în Fiume cu aplauze și totul s'a petrecut așa, par-că s'ar petrece în Roma s'eu Florența. În Triest cereau să-i cetescă întâi conferența pe care profesorul nicî nu o avea scrisă. Vîdînd așa, au întreat de subiect și i-s'a cerut un extras. I-s'au pus o mulțime de întrebări și i-s'au creat o mulțime de dificultăți. Consecința a fost, că conferența a ajuns, încă înainte de a se fi ținut, un eveniment politic, în jurul căruia s'a făcut mult tărăboiu. Un sonet de adio al profesorului nu s'a putut publica nicî într'o foie și s'a tipărit separat și distribuit pretutindenea în multe mii de exemplare.

Altă dată érăși se ivesce conflict între diferitele naționalități ale împărăției. Italianii, fiind în minoritate, tód'auna sunt sacrificați.

Italianilor, fiind puțini, nu numai că li-se refusă autonomia, ce o cer și la care ar avé dreptul pe basa chiar a constituției austriece, ci îi administrăză unindu-i cu o minoritate de Nemți séu Slavi, ale căror interese firesce, prevaléză în detrimentul Italianilor.

** Liga pentru cultivarea, păstrarea și rîndirea limbei italiene în tótă lumea.

Războiul ruso-japonez.

De câte-va zile a intrat o pauză în operațiunile militare pe câmpul de război din Manciuria. *Kuropatkin* își concentrează la nord trupele sale, pe când Japoneseii se odihnesc. Eță seirile mai noue:

Situația în Manciuria.

Din *Liaoyang* li-se anunță diarelor englese, că trupele japoneze *slăbite*, sunt de-ocamdată *incapabile a urmări trupele rusești*. Dacă Rușii vor lua pozițiune pe înălțimile de la *Tienlin*, ele pot să reziste cu succes unui atac al Japoneseilor.

După o telegramă din *Petersburg*, din ultima telegramă a lui *Kuropatkin* se conclud, că Japoneseii n'au de gând a înainta până la *Mukden*, ci vor încerca să dea o luptă spre sud de acest oraș.

Mareșalul *Oyama* raportează la *Tokio*, că un număr însemnat de trupe rusești au rămas îndărăt spre sud de riul *Hunho* și că Rușii fac marș întărituri pe înălțimile de ambele maluri ale fluviului *Liao*, lângă *Tienlin*.

Colonelul german *Gaedke*, atașat militar în armata rusescă, telegrafiază din *Tienlin* diarului „*Tagblatt*“ din *Berlin*, că puterea armatei rusești se află încă spre sud de *Tienlin*. Japoneseii au încetat de-ocamdată operațiunile. Ei n'au pătruns decât 10 kilom. spre nord de *Liaoyang*.

Agenția telegrafică rusă primește din *Charbin* scirea, că Japoneseii și-au *întrerupt înaintarea spre nord*. Avangardele lor au evacuat localitatea *Saho* și s'au *reîntors la Yantai*. Se crede, că în luptele de la *Liaoyang* Japoneseii au slăbit așa de mult, încât numai cu greu pot să înainteze.

Opiniunea în Anglia asupra războiului.

O scire telegrafică din *Londra* cu data de 15 l. c. spune următoarele:

Ultimele evenimente pe câmpul de război au făcut o *radicală schimbare în opiniunea* privitoare la sorții războiului, *nefavorabilă Japoneseilor*. „*Standard*“ primește din *Tokio* o depeșă în care se constată, că în Japonia se recunoșce pe față, că *victoria* de la *Liaoyang* n'a fost *desăvârșită*.

Schimbarea, ce s'a făcut în opiniunea publică englesă a fost provocată de rapoartele telegrafice ale corespondenților englesi pe câmpul de război. Japoneseii luând de veste, că acești corespondenți au cam tras vëlul de pe secretul, ce se păstrează asupra operațiunilor militare, comandanții japoneși au interzis corespondenților de a mai petrece la trupele japoneze.

Raporte asupra luptelor de la Liaoyang.

Generalissimul *Kuropatkin* a adresat Țarului un lung raport asupra luptelor de

la *Liaoyang* de la 26 August începând până la 3 Septembrie. Din acest raport relevăm următoarele, începând cu ziua de 29 August.

În 29 August, dice *Kuropatkin*, armata rusă a fost concentrată la *Liaoyang*.

Un corp de armată a ocupat o pozițiune pe malul drept al riului *Taichiho*, un alt corp a ocupat o pozițiune pe malul stâng al riului. În 30 și 31 August Japoneseii au atacat cu cea mai mare energie pozițiunile înaintate ale Rușilor, însă pretendenți au fost respinși, cauzându-li-se *pierderi enorme*. Flancul stâng și centrul rusec au făcut numeroase contra-atacuri, cari s'au sfârșit cu lupte de baionetă. La 31 August detașamente însemnate din armata lui *Kuroki* au trecut pe malul drept, din ceea-ce s'a conchis cu drept, că armata principală a lui *Kuroki* încercă să impresure flancul stâng rusec și să taie astfel retragerea Rușilor. În astfel de împrejurări m'am decis să retrag trupele din pozițiunile înaintate la armata principală și să concentrez forțe însemnate contra armatei lui *Kuroki*, ca să-l resping spre *Taichiho*, care numai printr'un loc pute fi trecut. Operațiunea acesta s'a în-deplinit cu bun succes. Evacuarea pozițiunilor principale n'a făcut un mare serviciu, fiind-că am putut astfel să slăbim pe inamic, cauzându-i mari pierderi. În urma acestor măsuri, toate trupele noastre gata de atac au fost trecute în noptea de 1 Septembrie pe malul drept al riului *Taichiho*. Numai în preseră inamicul a putut să intre în pozițiunile evacuate de noi și să bombardeze *Liaoyangul*. *Nimic n'a cădat în mâinile inamicului*

La 3 Sept. atacurile s'au reînoit. Comandanțul corpului de armată din aripa dreaptă mi-a raportat, că în decursul nopții Japoneseii au ocupat pozițiunea noastră spre nord de *Sinkvantun*, foarte însemnată pentru noi. Deoarece regimentul, care apăsă pozițiunea, s'a retras, a trebuit să-mi schimb planul acțiunii, punându-mi drept țintă recucerirea acestei pozițiuni în 2 Septembrie. Spre sēră am și ocupat muchea de dealuri de lângă *Sinkvantun* și Șancai. Atacul l'am început la orele 6 sēra. După lupte înverșunate mi-a succes în sfârșit a cuceri definitiv pozițiunile, prin ceea-ce s'a încheiat problema ce i-se dēduse flancului drept.

Din raportul generalului *Kuroki* trimis la *Tokio* asupra luptelor de la finea lui August și începutul lunii Septembrie relevăm următoarele:

La 28 August Japoneseii n'au putut trece peste *Taichiho*, deoarece Rușii au stricat toate podurile. În luptele din ziua acōsta Japoneseii (armata lui *Kuroki*) a avut pierderi de *cel puțin 4000*. Rușii mai mult. La 30 August grosul trupelor lui *Kuroki* au trecut riul și s'a postat pe înălțimile

de la *Tasimouling* și *Sahoki-ki*. La 31 August a trecut riul și colōna care înainta înspre *Pōnsiku*, ocupând acēstă localitate. Într'aceea trecură riul și colōnele 1 și 2, fără a întâmpina rezistență. Tunurile au fost transportate mai târziu. La 1 Sept. prima și a doua colōnă a înaintat spre *Heiyntai* și a atacat pe Ruși în zorii zilei. Pe când se făceau operațiunile acestea colōna de la *Pōnsiku* a respins pe Ruși spre nord și a ocupat înălțimile de la *Hengshantse*. La 2 Sept. primul detașament amenința flancul drept al inamicului și după lupte sângerose a ocupat o pozițiune spre nord de minele *Tayao*. Inimicul însă primind întărituri, avea 60 de tunuri. Canonada a durat până târziu noptea. Soldații japoneși erau grozav de obosiți, nu mâncaseră și nu băuseră nimic din ziua precedentă, deoarece inimicul mereu ne ataca și ne perduserăm legătura cu trupele de la spate. Era să ne prăpădim, decât nu ne venea în ajutor în pas de asalt colōna din stânga. Lupta continuă, dēr n'am putut respinge pe inamic. La 3 Sept. am respins pe Ruși, dēr ei se ținură încă în unele pozițiuni. La 5 Septembrie am început urmărirea inamicului spre sud-nord. La *Motientau* și *Lilenkau* ne-am oprit.

Din raportul lui *Kuroki* reiese, că *Oyama* l'a trimis prea târziu, ca să încunjure aripa stângă rusescă așa, că *Kuropatkin* a trecut pe dinaintea lui, zădărniciind planul lui *Oyama*

Eță acum ce spune generalul *Nodzu*: Lupta cea mai turbată s'a dat la 3 Septembrie. Regimentul 30, care și a pierdut unul după altul doi comandanți coloneli și 4 comandanți de bataliōne, fără speranță a dat asalt contra pozițiunii rusești de lângă *Jusfangmiao*. Pe când s'a dat asaltul Japoneseii nu mai aveau ofițeri de la căpitan în sus. Reserva umplu lacunele. Soldații însă n'au descurajat, ei au dat năvală cu strigări de *banzai*. Un batalion și-a pierdut toți ofițerii. Regimentul a pierdut 1500 omeni. Din lipsa podurilor Japoneseii n'au putut trece riul.

Rezultă dēr, din chiar mărturisirile comandanților japoneși, că pierderile lor la *Liaoyang* au fost enorme și pe puțin ele pot fi evaluate la peste 30,000 omeni.

Japonezii din nou respinși la Port-Arthur.

Generalul *Stössel* a adresat Țarului, cu data de 28 August st. n., următorul raport telegrafic:

În noptea de 27 August st. n. la orele 3, pe o foarte puternică ploie insoțită de furtună, Japoneseii au făcut o nouă încercare de a ataca pozițiunile noastre de la flancul stâng, precum și un fort și muntele *Cudianșan*. Acest atac a fost de ase-menea respins pe totă linia.

Pierderile noastre sunt neînsemnate:

3 soldați uciși, 2 ofițeri și 98 soldați răniți. Toți răniții au fost ridicați și trimiși la ambulanță. Cadavrele Japoneseilor au fost ridicate de noi, dēr inimicul împiedecă ridicarea, trăgând asupra infirmierilor prevēduți cu crucia roșie trimiși pe câmpul de luptă.

Generalul *Stössel* a adresat un nou raport Țarului cu data de 2 Septembrie st. n.:

În noptea de 2 Septembrie inimicul a atacat munții *diși Lungul* și *Latul*, precum și fortificațiunile cele mai apropiate. Acest atac a fost simultan cu o bombardare.

Lanțuri de avantgardă inimică au fost descoperite la timp de cercetașii noștri. S'a deschis imediat un foc contra lor, ēr bateriile și colōnele inimice, cari veneau în urma acestor avangarde, dând peste mine subterane cu exploziune automatică, au fost decimate. Mulți omeni au fost asvirlți în aer. După o oră atacul Japoneseilor a fost respins. Pierderile noastre sunt neînsemnate: un ofițer și 7 soldați răniți.

*

Ministrul de război japonez a în-cunoscițat pe mareșalul *Oyama*, că pe la finea acestei luni ii va trimite într-ajutor trupe nouē în număr de 100,000 împreună cu 225 tunuri.

Țiarul berlines „*Lokal-Anzeiger*“ primește din *Tokio* scirea, că Japonia a decis definitiv crearea unei flote voluntare cu ajutorul unei subscripțiuni publice. Se vor construi vapōre și în cas de lipsă se vor cumpēra vapōre deja gata.

Congresul internațional al presei.

În ședința de la 14 Septembrie ținută sub președința lui *Arthur Spurgeon* (*Londra*) s'a votat moțiunea de a se cere ca toate statele să reducă cu 50% tariful telegramelor pentru presă.

Intre alte propunerii de interes pentru presă s'a exprimat dorința, ca legislativele să enunțe în prima linie dreptul de proprietate al autorului la lucrarea lui și numai după aceea a țiarului.

Sēra a fost recepțiune la primărie. Membrii congresului au fost oșpeți primarului *Dr. Lueger*.

Cu ocaziunea recepțiunii, președintele congresului *Wilhelm Singer* a pronunțat o alocuțiune scurtă, însă foarte elogiōsă pentru primar. *Singer* a variat cuvintele lui *Alexandru cel Mare*, dicēnd: „*Dr. Lueger*, decât n'ar fi primarul *Vienei* ar trebui să fie președintele alianței internaționale a presei“.

Dr. Lueger a rēspuns dicēnd „sē se uite pentru câteva ore trecutul și animositățile, cari ne separă — și sē fim veseli împreună...“

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

„Te iubesc“.

Poveste. De *Catulle Mendēs*.

I.

A fost odată, de mult, de mult, când se întēplau încă minuni pe pământ, a fost o zină frumoasă ca o flōre, dēr răsunătoare ca șērpele, ce se ascunde la tulpina flōrei. Și zina acēsta a pus sub afurisenie pe toți locuitorii unei țēri.

Nu sciu, decât țēra aceea a fost între munți sēu pe câmpie, departe de mare sēu pe malul mării. Nu se scie nici pricina, pentru care zina a rostit afurisenia asupra țērii. Atâta se scie numai, că zina era mândiosă foc și mult timp și-a bătut capul, cum și-ar pute mai bine răsbuna asupra țērii... Sē dea drumul duhurilor încātușate ale focului și sē încingă în flacări orășele, satele, ogōrele și toate celelalte?... Sē ia de la locuitori zorile dimineașii, seninul ceriului și florile câmpului? Ori sē facă bahnioșe bētrâne din toate fețele tinere și frumoșe?... Era în putința ei să deslănțuească viscolul pustiitor, ori sē

poruncēscă munților să verse pară de foc și lavă — însă toate acestea n'ar fi fost suficiente pentru a-i mulcomi dorul de răsbunare.

N'a făcut nimic din toate acestea, ci a sters numai din mințile omenilor, bărbați și femei, aceste două cuvinte: „*Te iubesc!*“

Și când a făcut-o acēsta, a zîmbit și ridicându-se pe aripile ei ușore, a dispărut în vēzduh.

II.

La început omenii nici n'au băgat de sēmă, ce li-s'a întēplat. Une-ori li-se părea numai, că au pierdut ceva și nu sciau ce.

Pārechile amoroșe, ce se întēlniau sēra în chioșcurile cu trandafir, tinerii căsătorii, cari sēra se retrāgeau în întimitatea camerei lor, de-odată s'au lāsat de desmierdări și se uitau uimiți unii la alții, par'că ar aștepta ceva. Simțiau, că ar trebui să spună ceva, un lucru care și-l'au repetat deja de multe-ori, ca întrebare și rēspuns, și acum nu le venia de loc în minte. Se gāndiau și nu gāsiau cuvēntul potrivit. I-a cuprins o neliniște și nervositate, și nu sciau de ce?

Aveau ei la dispozițiune o mulțime de alte cuvinte, prin cari puteau să-și exprime amorul și totuși se întristară și deveniră melancolici. În zadar se iubeau ei, în zadar își dedeau numirile cele mai draguțe, în zadar erau gata a muri chiar unul pentru altul, totuși simțiau instinctiv, că ar trebui să mai spună ceva, care e mai prețios de cât toate celelalte cuvinte, expresiuni și flori ale limbei, adunate la un loc.

După întristare venit nemulțumirea și mânia. Amoroșii, a căror iubire nu era desāvērșită, fără să scie de ce, își făceau reproșuri unii altora. Se învinuiau reciproc nu-și credeau amorului, fiind-că nu-și gāsiau adevērata lui expresie.

În chioșcurile din grădină nu se mai întēlniau sēra tinerii amoroși cu fetele; tinerii căsătorii nu mai perdeluiau ferestrele, ca să-și ascundă fericirea înaintea lumii. Steteau în diferite colțuri ale odăii, oāscău și nu sciau cum să-și alunge uritul.

III.

...În țēra aceea nefericită trāia un poet. El n'avea iubită, căreia să-i fi șoptit la ureche cuvintele uitate, sēu care să-i

fi rēspuns cu aceleași cuvinte. Însē nenorocitul poet avea o poemă neisprăvită, pe care începuse a o scrie, încă înainte de a fi cădut afurisenia asupra țērii. În poema acēsta și-a vārsat el totă inima, tot sufletul sēu și totă fantasia sa tinerescă. De la acēstă poemă își aștepta renumele și gloria, dēr nu putea să o termine, fiind că la sfērșit avea de gând să pună aceste cuvinte:

„*Te iubesc.*“

Poetul își acoperia fața cu mâinile și se aprofunda în cugete. Își aducea aminte că pe când își începuse lucrarea sciea foarte bine cuvēntul, cu care avea să o isprăvēscă. Chiar și ultimul cuvēnt din rēndul penultim și pentru care nu gāsia rimă, încă arăta că voia să-și termine poema cu un cuvēnt, pe care de atunci l'a uitat.

A uitat acel cuvēnt, pe care mai nainte așa de bine îl scia, a uitat cuvēntul, care acum trebuia să contribuie ca ultim acord la stabilirea renumelui și gloriei sale.

„Trebuie să fie la mijloc un lucru misterios“, își dicea poetul, și încetul cu încetul deveni melancolic, căci nu există lucru mai grozav pentru un poet, de cât

Cursul pieței Brașov.

Din 14 Septembrie n. 1904.

Bancnote rom. Cump.	18.96	Vend.	19.02
Argint român.	18.82	"	18.90
Napoleonilor.	19.02	"	19.12
Galbeni	11.20	"	11.32
Ruble Rusesct	2.52	"	2.54
Mărci germane	117.20	"	117.40
Lire turcesci	21.50	"	21.60
Scris. fonc. Albina 5 ^o / ₁₀₀	101.--	"	102.--

„Aurora“ societate de împrumut și păstrare în Năsăud.

Nr. 816—1904.

Convocare.

Conform concluderii consiliului administrativ din ședința ținută la 4 Septembrie a. c. prin această se convocă o

Adunare generală extra-ordinară, care va avea loc **Duminică în 9 Octombrie la 10 ore a. m.** în localitatea institutului din Năsăud.

Pentru cazul când acesta adunare nu s'ar pute ținea din lipsa voturilor recerute, prin această se convocă tot-odată a doua adunare, care va avea loc în **16 Octombrie 1904** la ora și în locul fixat, în care vor aduce hotărâri valabile membrii prezenți.

Ordinea zilei:

1) Hotărâre în cauză: Memoriul consiliului administrativ al societății noastre d. d. 10 Iulie 1904 distribuit între membrii ei ca răspuns la scrisoarea ce membrul Iosif Luchi sub datul 20 April 1904, a trimis membrilor societății. În legătura cu acesta și cu protocolul adunării generale din 20 Martie 1904, pentru lămurire.

2) Alegerea unui membru în consiliul administrativ în locul membrului repausat Iacob Pop din Feldru.

3) Statorirea plăților pentru membrii din consiliul administrativ și din comisiunea cenzurătoare.

Năsăud, la 4 Septemv. 1904.

2—3

Directiunea.

Un candidat de avocat

perfect în styl maghiar și român, se primesce momentan pe lângă condiții foarte favorabile în cancelaria avocatului **Dr Mátyás Lázár, Sibiu, strada Urezului Nr. 11.**

11180,6—3.

Cursul la bursa din Viena.

Din 10 Septembrie n. 1904.

Renta ung. de aur 4 ^o / ₁₀₀	118.95
Renta de corone ung. 4 ^o / ₁₀₀	97.25
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 ¹ / ₂ ^o / ₁₀₀	88.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 ^o / ₁₀₀	97.30
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	206.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seguedin	161.50
Renta de hârtie austr.	99.25
Renta de argint austr.	99.25
Renta de aur austr.	119.25
Renta de corone austr. 4 ^o / ₁₀₀	99.30
Bonuri rurale ungare 3 ¹ / ₂ ^o / ₁₀₀	90.90
Losuri din 1860.	153.50
Acții de-ale Băncii austro-ungare	16.11
Acții de-ale Băncii ung. de credit	763.—

Acții de-ale Băncii austr. de credit	652.75
Napoleonilor	19.02
Mărci imperiale germane	117.35
London vista	239.65
Paris vista	94.97 ¹ / ₂
Note italiene	95.10

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 11 Sept. n. de 38.606 capete, la 12 Sept. au intrat 526 capete și au eșit 529 capete rămânând la 13 Septem. n. un număr de 38.603 capete.

Se notază marfa ungară: veche grea dela — — — fil. tinăra grea dela 118—119 fil., de mijloc dela 118—119 fil. ușora dela 118—119 fil. — Sârbăscă: grea 121—122 fil., de mijloc 119—120 fil. ușora 117—118 fil. kilogramul

Nr. 1561—1904.

Publicare de oferte, referitoare la edificarea unui Hotel modern în orașul Brassó.

În urma deciziei reprezentanței orașenești dela 30 Iunie 1904, Nr. crt. 193—1904, prin această se aduce la cunoștința generală, că orașul Brassó este aplicat a vinde:

1) casa orășenească Nr. 12, folosită de prezent ca Hotel, sub numirea „Corona de aur“, dinpreună cu casa orășenească din dosul accesului sub Bucium Nr. 3, cu un teren de, edificat în total 1700 m²;

2) complexul locului decasă numit „Berăria“ carele cuprnde următoarele casă: cea din Strada Porții Nr. 70, și cele din Strada Spitalului Nr. 65, 67 și 69 dinpreună cu locul public din stradă, carele în conformitate cu linia de regulare edilă se aduce la acest complex, în mărime totală de 4200 m²;

3) Locul Cafenelei dela promenadă și locul de promenadă aflător lângă acesta cu o suprafață în total de 3000 m²;

4) și un alt loc ore-care orășenească.

Tote aceste locuri se vând cu aceea condiție, ca pe locul de edificat cumpărat se se facă un Hotel corespunzător cerințelor moderne.

Folosirea apei din apeductul orașenească și a gazului din institutul de gaz orășenească se asigură edificatorului Hotelului cu prețul ce se vând aceste obiecte celor favorizați.

Amatori de astfel de antreprinderi se invită deci prin această ași înainta la protocolul de exhibite al subsemnatului magistrat orășenească ofertele lor în scris, sigilate, provădate cu un timbru ungar de o coronă și cu un vadiu de 10 mii de cor. adecă: de ce mii de corone, constatător din depunerii la „Cassa de economii gen. brașovena“, la „Albina“, la „Banca națională societate pe acții“, seu în hârtii de sat, scrisuri de credit fonciar, cel mult până la 15 Novembre 1904, la 10 ore a. m., pentru că oferte so-site mai târziu sub nici o împrejurare nu se vor lua în considerare

Așternerea ulterioară a așa numitele lămuriri, întregiri etc. la ofertele deja înaintate, de asemenea nu se vor lua în considerare, deci, se vor respinge.

În oferte se se descrie esact după mărimea de suprafață și alte semne, obiectul resp. locul de edificat, pentru carele oferentul face declarație de cumpărare, mai departe se se arete cu esactitate prețul de cumpărare oferit atât în cifre cât și în litere.

Mai departe oferentul este obligat a acuda la ofertul său o descriere esactă a edificiului, dinpreună cu schița de plan, din cari se se învedereze numărul camerelor, pentru pasageri și alte încăperi ale hotelului, precum și stylul în care va fi zidit hotelul.

Vadiul alăturat la ofert, pentru asigurarea ținerii obligamintelor luate asupra-și cu referință la edificarea hotelului modern, se va restituți oferentului, îndată ce hotelul va fi edificat și pus în aplicție.

În fine rămâne la voia respectivului oferent a arăta în ofertul înaintat de densus în puncte separate ori-ce alte obligăminte, cari densus este aplicat a se lua asupra sa, espunerea aceloră însă trebuie făcută într-o formă hotărâită, carea se eschidă ori-ce îndoială.

Brassó 10 August 1904.

3—3.1459.

Magistratul orășenească.

STRUGURI
de masă seu de cură.

Stuguri foarte frumoși și fini Chasselas și Muscateller amestecați, în lădițe seu coșuri de 5 klgr., trimiși franco cu 3 cor. 50 b., numai Muscateller 5 klgr. 4 cor. 50 b.; trimite **Martin v. Willinger.** mare producător de vinuri în Zomba (Ungaria). — Vin negru de Szegárd în sticle, cultură proprie, trei 0.70 Lit. franco trimis 3 cor. 60 b.

Mai multe sute de Htl. vinuri calitate fină cu preț ieftin tot acolo.

Ca present de sărbători foarte potrivit.

6—5.1494

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădată cu marca de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicele la stomach și pânțec, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bête femeesce a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2. — Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădată cu marca de scutire și cu piunbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de răcălă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coră e 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adult. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Corone 1.80. Fie-care bucată de sapun, pentru copii este provădată cu marca de anărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

G. și P. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuează gîlnic prin rambursă postală.

La deposite se se ceră anumit preparatele provădate cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neutädter și engros la D. Eremia Nepoții.

Mare deposit de pânzărie fabricat Schroll.

DESCHIDERE DE MAGAZIN!

Am onórea a aduce la cunoștința On. public, că **am deschis** pe piața din loc

Strada vămii nr. 21. sub firma mea protocolată la tribunal, un

Magazin de mode pentru dame și bărbați.

Bogatul meu deposit l'am asortat cu cele mai nouă și moderne, **Stofe de rochii** pentru Dame și pentru haine bărbătești, și cu **articoli de modă** ce cade în branșă această. astfel că pot satisface și cele mai exagerate cereri.

Apelând la sprijinul On. public și asigurând un serviciu din cele mai solide, rămân

cu totă stima **FENYVESI M. LAJOS.**

Stofe englezesci pentru haine bărbătesci.

BLUSE stofă și de mătase.

Truson pentru mirese.